

אור זורה

והוא קובץ חידושים ובאורים, שיחות וסיפורים, מאמרים, מלאים מוסר השכל, ועצות, נפלאות, וגוראות, והתחזקות עצים ונשגב, עד אין סוף ואין הכלית, שיחזוק כל אדם להתקרב להשית מכל מקום שהוא, שנתחדש ונאמרו על ידי חסידי ברסלב הנקראים "ע"ש אדמו"ר האור הגנוז והצפון גחל נבע מקור חכמה מוה"ר רבי נחמן זצוק"ל מברסלב זי"ע בעהמ"ס לקוטי מוהר"ן, סיפורי ג' "ויות וספר המדות ושאר ספרים, וכולם בנויים ומיוסדים על אדני פה, ע"פ זה "מות שגילה רבינו דן זי"ל ותלמידו ימורגו רבי נתן זצ"ל, בספריהם הקדושים, י"ר מרדכי איש י"ש, איש, מפי תלמידיו הקדושים, ומפי תלמידי תלמידיו עד הנה.

לגודל הנחיצות הוספנו מחלקה מיוחדת בשפה הנשארנגית

*****

קובץ חדשי

יוצא לאור על ידי חסידי ברסלב הנוסעים לאומאן

העורך: והמו"ל:

שמואל ברא"ח הלוי באחנשטיין, לאדן ואוראדוקא 26

לאדן

שנת אורו יאיר לעולם ועד למ"ק

בסדר: מ. ליבעסקינד, לאדן, פולנאצא 23

OR ZOREACH

Redaktor odpowiedzialny i wydawca:

SYMCHO BORNSTAJN, Łódź Zawadzka 26.

תבן הענינים:

- (א) מאמר ע"פ התורות שבליקונו מוהר"ן סי' מ"ט, ס"ד, ח"א ד, פ"ב, סי' ח"ב. מה יצחק קרקאווסקי, מאטוואצק
(ב) המשך מהמאמר הנדפס ב' ונטרס
אור זורח ח"א עמוד 20-21. מה משה מנחם וויינבערג מאסטראווצא

יודישע אפטיילונג:

שוחות הר"ן איבערזעצט אויף יודיש ע"י יצחק יעקב קאנטאר מקראקא

לוח תקון הטעות

באור זורח קונטרס ב' בחלק חכמה ובינה עמוד 36 באות י"א נדפס
בנימין מלא בשני יודין והוא טעות וצריך להיות שם בנימן רק ביור אחת
אחר הגון הראשונה ולא אחת המם כנכתב במורה (בראשית מ"ב) מסוק ל"ו
מ"ג פ' ע"ו ל"ד, מ"ד פ' י"ב וכן בכ"מ
שם באות י"ד צ"ל וזה אשר גם כתבתו פשוט ומלא כזה, מי, מם
יודי עם ה' כוללים במספר וכו'
עמוד 32 בהרמו שנדפס שם על המשנה (סוכה ג"א) בענין הד' ילדים
מסרחי כהונה ובידיהם כדים של מאה ועשרים לוג. וה' פעמים ק"כ גימ'
ח"ס נגד קליפה הידועה ע"י ש נדפס מפי השמועה ונמסר בטעות ובחסרון
ובא ההשלמה בכתב מהמחדש הרמן והוא אשר הוא דייק מלשון המשנה
שמשמע שהי' מאה ועשרים ביד כל אחד ואף שבגמ' מסקו שבין כולם הי'
ק"כ וביד כל אחד הי' רק ל' אך מלשון המשנה משמע שהי' ק"כ ביד
כל אחד ועיין במיוחס שם ותירץ ע"פ הקדמה רבינו ז"ל ומובא בספרי אמת
אשר כל מדה כלולה מהכל ועיין כלול גם כל כד מכל הק"כ לוגין נמצא
כי לשון המשנה מרובק והחשובין עולה ל"ת"פ וכפי המבואר שם מענין
התיקון גדול שעשו שם שמרמו לתקון הברית שנקרא תקון הכללי וע"כ היו
מרבין בשמחה מאד בשמחת בית השואבה כל עיקר תיקון הברית הוא על
ידי שמחה וכמבואר בספרי רבינו ז"ל בהרבה מקומות ובהתורה צוה"ס ותייה
עקב תשמעון וכו' לקרב ח"א סי' קס"ט ע"י ש.

דיני טריפות הללי הלב:

איתא

בכתבי האר"י ז"ל שלש אותיות הראשונים של השם אלקים, דהיינו אותיות "אלה" מורים על חסד והאותיות "ים" מורים על דין, וכשהשם הוא כסדר דהיינו איתות "אלה" לפני "ים" או האותיות אלה ממתיקים הדין של האותיות "ים", ועל ידי חטא האדם נסתלקין האותיות "אלה" ונשאר "ים" לבד או שגורם על ידי חטאו ח"ו שהשם הוא שלא כסדר, והאותיות "ים" הם לפני האותיות "אלה" ואז הדין גוברין ח"ו והוא פירוש הפסוק והרשעים כ"ים" נגרש, אותיות "ים" נגרש מן "אלה", והוא שאמר פרעה מי ה' אשר אשמע בקולך (שמות ה') כי פרעה ינק מן האותיות "מי" שמורים על דין, וביציאת מצרים שתי אותיות אלה בקרבו (שמות ו') דהיינו האותיות "אלה" שתי בקרבו בתאותיות "מי" שפרעה ינק משם, ונעשה השם כסדר, "אלה" לפני "מי" עכ"ל הקדוש. **ועוד** שם שעל כן נקראים מצרים בני חם, מחמת שפרעה ינק מן האותיות "מי", ולשני אותיות הללו יש מ"ח צרופים, כי להשם אלקים יש ק"כ צרופים, נמצא לשני אותיות מ"ח צרופים, וע"כ נקראים בני חם "מ"ח" עיי"ש.

עיון

בהתורה לשמש שם אהל בהם לקושי מותר'ן ח"א סי' מט, וגם בהתורה בא אל פרעה בסיון ס"ד, והקיצור היוצא משם לעניננו הוא: כי מבואר בעץ חיים בתחלתו שכשהשי"ת רצה לברוא את העולם, היה אור הקב"ה אין סוף, ולא היה מקום לבריאת העולמות, והוצרך לביכול לצמצם אור האין סוף לצדדין, ונעשה חלל הפנוי, ובתוך החלל הפנוי הזה ברא כל העולמות, וזה החלל הפנוי היה מוכרח לבריאת העולם, כי בלתי החלל הפנוי לא הי' שום מקום לבריאת העולם כנ"ל, כמבואר כל זה בכתבים ובזהר ומשם מחלל הפנוי נמשך כל האפקודות והקשיות שאי אפשר בשום אופן למצוא להם תשובה, היינו למצוא שם את השי"ת, כי אלו היה מוצא שם ג"כ את השי"ת, אי"כ לא היה פנוי, והיה הכל אין סוף, ובפרטיות מרמז זה בכל אדם כי כל ההסתרות והמניעות שיש להאדם להתקרב אל הקדושה, וההסתרה גברה כ"כ עד שגדמה להאדם שבמקומו אין עצה להתקרב להשי"ת, כל זה נמשך מהחלל הפנוי הנ"ל, כי כמו שבכלל בריאת העולמות התכרח היה מקודם לצמצם האור לצדדין שעל ידי זה נעשה חלל הפנוי, ואח"כ בתוך החלל הפנוי הזה נבראו כל העולמות, כ"כ בכל אדם בכל ההסתרות שעוברים עליו שם דייקא צריך למצוא את השי"ת, כי דייקא בתחלל הפנוי יש מקום להתגלות הבריאה דהיינו עבודת השי"ת, כי אם לא היתה ההסתרה לא היה מקום לעבודת השי"ת, להתגלות המלכות כי מחמת הריבוי אור לא היה אפשר לעשות שום עבודה, כמו שבכלליות הבריאה לא היה מקום לבריאת העולם בלתי חלל הפנוי, כי היה הכל אור אין סוף כנ"ל ועיקר הבריאה בכלליות היתה דייקא ע"י החלל הפנוי, שצמצם האור לצדדין כדי שיהי נשאר חלל הפנוי מקום להבריאה, על כן עיקר הבריאה בפרטיות התגלות מלכותו ית' אצל כל אדם הוא בתוך ההסתרה והחלל הפנוי דייקא עיין שם

בהמאמרים הנ"ל בסי' מ"ט וס"ד כי הם דברים עמוקים מאד מאד עמוק ימי ימצאנו והכלל היוצא משם אשר בריאת העולמות ועבורת השנית בפעולות ומדות טובות הם בחי' אחת משם.

והנה בחתורה מ"ט הנ"ל מבאר רבינו ז"ל את דברי הוזה"ק על הפסוק מי זאת עולה (ש"ה ח') מי עם זאת עולה (הקדמת הוזה"ק) ותקן כ"א ל"ח ק"ט) שיש עליה לשני בתים ביתא יעילא וביתא תתאה כי החלל הפנוי תחלת הצמצום שמשם נמשכין כל הספיקות והכפירות נקרא בשם מ"י והתגלות המלכות נקרא בשם זאת וכשיש עליה לביתא תתאה לתגלות המלכות ביתא תתאה שהוא בחי' זאת יש גם עליה לביתא יעילא בחי' מ"י שזהו סוד מה שדרשנו חז"ל על פסוק בקרבך קדוש ולא אבוא בעיר נשבע הקב"ה שלא יבנום בירושלים שלמעלה עד שיבנה ירושלים שלמטה ומבוא בכתב האר"י ז"ל שהכוונה ע"פ סוד הוא שבינת וכו' ביתא יעילא הוא ירושלים שלמעלה וכו' וזה ענין מי עם זאת עולה היינו מ"י תחלת הצמצום חלל הפנוי ביתא יעילא נשלם ונתקן על ידי עליית ביתא תתאה שהוא התגלות מלכותו ית' ע"י שכל הענין ועפ"י דברי רבינו ז"ל הנ"ל נלמעת שזהו שכתב האר"י ז"ל שמאותיות מ"י נמשכין כל הדינים מחמת ש"מ"י הוא חלל הפנוי שמשם נמשכין כל הספיקות והאפיקסות בבחי' מי הוא זה מלך הכבוד וכשיש ע"ז בעולם חרון אף בעולם (ספרי פ' ראה) ועיין בהתורה תקצו א' לקוטי תנינא סימן א' אשר גם קלקל האמונה כשאין האמונה בשלימות הוא בחי' ע"ז) על ידי אמונה נמשכים חסדים בחי' וחסדי נאמנות לו אשר במקום אמונה יש חסדים וע"כ מ"י שמרנו על החלל הפנוי שמשם נמשכין כל האפיקסות גם משם אצילות הדינים ח"ו.

והנה לעיל הובא בשם האר"י ז"ל על הפ' שתי אותות אלה בקרבן דהיינו האותיות אלה שתי בקרבן בהאותיות מ"י שפרעה ינק משם כנ"ל ועיין בהתורה ס"ד שהבאתי לעיל בא"ת ו' שרבינו ז"ל מבאר את הפסוקים ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי וכו' למען שתי אותות אלה בקרבן אשר פרעה הוא בחי' חלל הפנוי כי פרעה הוא לשון ביטול מלשון תפדיו את העם (שמות ה') וגם פרעה לשון התגלות היינו בחי' חלל הפנוי שהוא בטל ופנוי מכל ובתוכו התגלות כל הבריאה כנ"ל כי אני הכבדתי את לבו כי שם בחלל הפנוי יש כבוד לב, כי כל החכמות הבאים משם יש בהם כבוד לב שנשארים בקושיא על השנית וא"ל למצוא שם את השי"ה מחמת שפינה אלקותו משם כביכול כדי שתוכל הבריאה להתהוות כנ"ל וכו' וזהו למען שתי אותות אלה בקרבן היינו שמה שתכבדתי את לבו וכו' שאי אפשר למצוא שם את השי"ה זה היה למען שתי וכו' כדי שאשית בקרבן האותיות של הבריאה היינו כדי שתוכל הבריאה להתהוות שם בתוך חלל הפנוי שצמצם ופינה אלקותו משם כביכול כי אם לא היה מצמצם אל קונו משם לא היה מקום לבריאה כנ"ל וע"כ אותא בכתבי האר"י ז"ל שפרעה ינק מ"י כי רבינו ז"ל קרא לתחלל הפנוי מ"י בהתורה מ"ט ועל כן צריך לשית אותיות אלה

במי היינו התגלות המלכות בתוך חלל הפנוי להתחזק באמונה נגד כל הקשיות והבלבולים הרוצים לבלבל דעת האדם אשר זהו בחי' בריאת העולמות בתוך חלל הפנוי, וכפי שנחבאר לעיל אשר עיי' אמונה במשכין חסדים, נמצא אשר דברי רבינו ז"ל ודברי האר"י ז"ל מכוונים לדבר אחד, כי רבינו ז"ל מבאר הפסוק למען שתי אותותי אלה בקרבך שצריך לשית אותות הבריות בקרבן בשרעה שהוא חלל הפנוי, היינו בריאת העולמות התגלות מלכותו ואמונתו ית' בתוך כל הקשיות והבלבולים הנמשכין מחלל הפנוי, והאר"י ז"ל מפ' למען שתי וכו', שהאותיות "אלה" שתי בקרבן בהאותיות "מי" אשר עיי' נמתקין כל הדינים, כי כל הדינים במשכין מ"מי" שהוא חלל הפנוי בחי' כשיש ע"ז וכו' כנ"ל ועל ידי המשכת האמונה בתוך החלל הפנוי נמתקין כל הדינים, ונמשך רב חסד והבן מאד, איך שדברי רבינו ז"ל ודברי האר"י ז"ל מכוונים ועולים בקנה אחד עיין בדברי האר"י ז"ל ובדברי רבינו ז"ל בהת' מ"ט וס"ה חנ"ל.

וע"כ בכל המאמרות של הבריות כתיב ויאמר אלקים כי האותיות של הבריות הוא בחי' שתי אותיות "אלה" המובא לעיל, והחלל הפנוי מקום להבריות הוא אותיות "מי" כנ"ל, והאותיות אלה, מי הוא השם אלקים שמה נעשה כל הבריות כ"ל וע"כ בכל מאמר כתיב ויאמר אלקים, נקרא מצרים לשון מצר, "ים" כי כל הצרות והדינים ר"ל במשכין מ"מי", כמבאר לעיל היינו מאותיות "מי", מהחלל הפנוי, בחי' ים נגרש שכתב האר"י ז"ל אשר מאותיות "ים" "מי" כשאין ממשכין לתוכן אותיות "אלה" היינו הבריות התגלות המלכות גוברין הדין ח"ו כי כשיש וכו' וכו"ל, וע"כ היו ישראל נאחזין בנזן שערן טומאה מספר "מי" שינק פרעה ומצרים משם.

וע"כ סדר הבריות והי' ערב ואח"כ והי' בקר, כי השית שולח ההסתרה להאדם, בחי' חלל הפנוי, כדי שתאדם ימלא שם הבריות, עיי' התחזקותו באמונה ובעבודת ה' בתוך כל ההסתרות והמניעות.

והנה רבינו ז"ל קורא לזה בהתורה מ"ט חנ"ל, ביתא עילאה זה הוא בחי' חלל הפנוי ההסתרה שולחין להאדם מלמעלה, וביתא תתאה הוא עבודת התגלות המלכות של האדם, וע"כ בפסח בגאולת מצרים פסח ה' על הבתים היינו על שני בתים חנ"ל כי לא היה אז הסדר של הבתים להקדים ההסתרה, רק אז הקדים להם השי"ת התגלות מלכותו ית' וכן מובא בכתבי האר"י ובכמה מקומות בספרי רבינו ז"ל שבפסח האיר עליהם ח' האור שלא בהדרגה ושלא כסדר רק מוחין גדולות קודם למוחין קטנות, היינו כנ"ל כי הסדר הוא שמקודם צריך לעבור על האדם מוחין קטנות הסתרות ובלבולים הנמשכים מחלל הפנוי ביתא עילאה, ואח"כ זוכה האדם ע"י התחזקותו באמונה לגדלות המוחין, אבל בעת יציאת מצרים שהי' ישראל במדרגה פחותה הוצרך לשנות הסדר ולהקדים מוחין גדולות שזו בחי' ופסח דילג על הבתים כנ"ל וע"כ לא היה אז לילה כלל, כי לילה שקודמת ליום הוא בחי' חלל הפנוי שקדם להבריות, בחי' ההסתרה והקליפה הקדמה לאירי עיין בהתורה אחיז' לן מנא לקרא ח"א סי' כ"ה אבל או

בציאת מצרים לילה כיום ואיר.

ויין בהתורה מיד הנ"ל שע"כ וישראל נקראים עבריים כי הם עוברים באמונתם על כל החכמות והאקדויות הנמשכין אף מהחלל הפנוי וע"כ גם בנאות מצרים כתיב ועבר ה' לנו את מצרים כי אז נתבשל החלל הפנוי לגמרי ונסתק על שני הבתים כנ"ל.

ועל כן אסור או החמץ לגמרי כי ה"מ"ץ ר"ת מ"ח צ'רושים שהם אותיות מ"י ש"רמ"ן על חלל הפנוי שה"י צריך לסלק אן לגמרי כדי שלא ישתקעו בהטומאה של שער הנון שהוא מספר מ"י.

והנה מובא בספרי אמת אשר חופעת את של יציאת מצרים היה רק לפי שעה כי לא יכלו להתמחמה שלא ישתקעו ח"ו בהטומאה אבל אח"כ חייב בליל שני צוה עקביה להביא עומר שעורים שהוא מאכל בהמה ולמנות הימים שחלמו על מדות וצמצומים בחי' ומדת ימי מה היא עיין מזה בספר לקושי חלכות למורג"ת ז"ל בהלכות פסח ולפי דברינו הנ"ל יתבאר כי אחר שהופיע הש"ת עליהם האור בהתגלות גדול אם בן לא היה מקום להבריאה כמובא בהתורה הנ"ל על כן מיד אחר לילה הראשון סילק האור כסדר הבתים חלל הפנוי תחלה וצוה לספור הימים עיין בהתורה מיד הנ"ל על המשנה (אבות מ"א) כל ימי גדלתי בין החכמים שהימים המדות בחי' בריאת העולם נתגדל דייקא בין החכמים בהחלל הפנוי שנתהוה וגעשה בין החכמים על ידי הפירוד והמתקנת שיש ביניהם כנ"ל וזהו בין החכמים דייקא וכו' ועיי' המתקנת נעשה חלל הפנוי עיי"ש.

ובשספרי ששה ימים של הבריאה שהוא בחי' התגלות הבריאה הימים בתוך חלל הפנוי נקראים חים סוף והותר החמץ כי ים הוא חלל הפנוי ונקרע לצדדיו משני עברים מים ובתוך יבשה שהוא בחי' חלל הפנוי סלוק האור לצדדיו והבריאה בתוך חלל הפנוי וישראל הפנוי בתוכה ועיין בהתורה מ"ש הנ"ל שתהום הוא בחי' חלל הפנוי (ובסוכה מ"ט) חמוץ יריכיך וכו' אלו השיתין שמוקבין ומחוללין עד תהום מחוללין בחי' ויבי חלל בחי' חלל הפנוי עיי"ש וע"כ בקיום תהומות יכסיומו וע"כ קודם הבריאה כתיב וחשך על פני תהום כ"כ חשך שהם חלל כל ההסתרות ומחשיך אנפי ברייתא נמשך מהחלל הפנוי אך רוח אלפים אלה מ' מרחפת על פני המים.

ובשספרי רבינו ז"ל המעשה מהמסור של מים (בספרי מעשות בהמעשה מ' בעטלרים בענין ה"ע יור בלא ידים עיי"ש) היינו קיים עיין בלקושי הלכות על המעשה הזאת אמר אח"כ שכיוון על החלל הפנוי ששם יש יוד חומות עשרה מאמרות שבהם נברא העולם וע"כ אחר קריעת ים סוף שנתגלה הבריאה בתוך חלל הפנוי הותר החמץ.

וע"כ עיקר קיום היות על ידי יוסף כשהחלל ע"ה"ם הים ראה ויגוס ראה ארונו של יוסף וכו' בן אפרים ומנשה הוא בחי' חלל הפנוי והתגלות הבריאה כי מנשה הוא בחי' נשי אלהים את כל עמלי ואת כל בית אבני (בראשית מ"א) וכו' הוא ה"י שכהה שצריך לשכות כל מה שעמל בעבודת הש"ת וכל ויחוס שנה בחי' סלוק האור לצדדיו ואפרים

הוא ע"ש הפרני אלהים בארץ עני (שם) היינו למלאות החלל הפנוי שהוא בחי' בארץ עניי. בהתגלות המלכות בחי' כי הפרני אלקים, ועל כן מנשה הבכור כי חלל הפנוי קדמה להעולם, וכ"כ בכל אדם בתחלה הוא סלק האור שמסלקין ממנו כל המדריגות שזכה ע"י עבודתו, וגם האדם בעצמו צריך לסלק כל זה בחי' כי גשני, ואח"כ זוכה לבחי' כי הפרני וכו' ויש בזה הרבה לדבר ואכמ"ל.

וע"כ כשהביא יוסף את שני בניו לעקב אביו אמר לו מי אלה היינו מ"י עם, אלה, וע"כ כשפגש עשו את יעקב אמר לו מי אלה לך לך דייקא, כי דייקא הצדיקים הגדולים צריכים להקדים מ"י לאלה גבורות קודמין להחסדים חלל הפנוי קודם להבריאה, אבל אנשים פשוטים יכולים להשתקף ח"ו בהחלל הפנוי כמו במצרים, והוצרך הקב"ה לשנות חסדר ולדלג על שני הבתים וכנ"ל וע"כ כששאל יעקב ליוסף אמר לו מי אלה הקדים ה"מ"י חלל הפנוי, מנשה, הבכור, לאלה, אבל אח"כ כשברכם שכל את ידיו והקדים את אפרים למנשה, נזה אשר בפרשת וישלח כששאל עשו ליעקב מי אלה לך, השיב לו הילדים אשר חגן אלהים אותיות, אלה, מ"י, לעבדך, הקדים תיבות אלה להקדים החסדים לגבורות, וכמבואר בכתבי האריי הג"ל שכשהשם כסדר שהאותיות, אלה, קודמין, למ"י או האותיות, אלה, ממתקין הדין וגוברין החסדים.

ותולדות יעקב יוסף, כי יעקב ויוסף כחדא השיבא, כי יעקב שיתף אלה במי, כי אברהם ויצחק הם בחי' חלל הפנוי והבריאה, כי על הפסוק אלה תולדות השמים והארץ בה' ברא' אים' ת' ברא' אים' אותיות א' ברא' אים' א"ת בהבראם אלא באברהם ועיין בבעל הטורים שם, כי הוא היה התחלת הבריאה וע"כ כתיב ראו מי ברא אלה, מי ואלה, ראו מי ברא אלה ר"ת א' ברא' אים' גם אברהם הוא מדת החסד כידוע, שהוא התגלות מלכותו ית', ויצחק הוא גבורה ח' הפנוי, כי יצחק שאל איה השה לעולה איה, ויעקב היה בחיר שבאבות הברית התיכון המכריח מן הקצה אל הקצה, והוא שיתף, אלה במי, התגלות המלכות והאמונה בתוך חלל הפנוי, וזהו ששאל עשו מי אלה לך, הקדים ה"מ"י לאלה, ויעקב השיבו אשר חגן אלהים, הקדים ה"מ"י אשר זהו גם סוד בתחילה עלה וכו' לברוא העולם במדת הדין שתתגבר ההסתרה ותבחירה, ראה שאין העולם מתקיים והקדים מדת הרחמים וכו', וע"כ קי"ס ע"י יעקב ויוסף.

ואחר שספר גון ווס כמספר מ"י או דייקא מצוה להביא שני לחם ח' מ"י מ"ח צ' רופים של מ"י, גם שני מעמים, לחם' הוא במספר קנ"ו כמנין יוסף, כי אז על ידי קבלת התורה יכולים לירד בתוך החלל הפנוי ולמלאות אותו ולמצוא שם אלקותו ית' בכח התרי"ג עטין דאורייתא וע"כ ביציאת מצרים, שהיה עור קודם קבלת התורה, גאסר להם החמץ לגמרי, ואח"כ כשקראו תים סוף הותר להם כנ"ל, ואחר שספרו גון ווס וכו' לקבלת התורה הקריבו דייקא שני לחם חמץ.

וזהו שב' בסוף המזמור תחלים ק"ו שנאמר על יציאת האדם מהצרה והדינים בחי' ד צריכים להודות הכרמוזים שם בהמזמור הג"ל יורדי

הים וכו', מסויס בהטסק מי חכם וישמר אלה הינו כשמתגבר חלילה ה"מי
אל העצה וישמר אלה ועיניו ויתבוננו חסדיו ה" כי ע"י אותיות אלה
נמתקין הדינין שב"מ וכנ"ל.

וזהו שממלא רבינו ז"ל בהתורה אנכי לקימ חיא סימן די שהדינים
והמלסום אחרים יונקים מהשם אלפים הינו מתיבת מי וע"ז נאמר
(תתלים ג"ו) בה' (הינו בין שמתנהג השי"ת עמו במדת החסד) אהלל דבר
ובאלפים (נמדת הדין) אהלל דבר עיני שושן בסוף מובן ממה שפירש
עליו אשה חוצאתך ממצרים שמצרים יונקין מהשם אלפים ושם מביא
רבינו ז"ל הטסק עונותיכם הטו אלה (המיתה ה') הינו כפי המבואר לעיל
בשם הא"י ז"ל אשר ע"י חסא האדם ח"ו נסתלקין האותיות "אלה" וכו',
וזהו עונותיכם הטו מלשון הטיה שע"י העון מטה את האותיות אלה.
וזהו ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם הינו לכל המשפטים והדינים
חשים את אלה לפניהם לפנ"מ מ"י אלה המשפטים חשים לפניהם
השם אלפים כסדר.

וזהו ענון הציח קלות שיונקין מ"י במספר נון ועם המ"ח צירופים
במספר צ"ח.

וע"כ במספר בני ישראל שכבשו את העובר חלל הפנוי מדבר שממה
בחי' וחארץ היתה תהו ובהו כי חלל הפנוי קדמה להבראה כנ"ל
ועשו משם ישוב בריאה כתיב אלה מסעי בני ישראל לשון "אלה" שמרמו
על הבראה בחי' אותיות אלה.

ובפרשה זו כתיב המ"ח צרים שניתנו לצוים כי לוי הוא מספר
הגבורה כידוע ע"כ ניתן להם המ"ח צרים נגד מ"ח צירופים
של מ"ח.

וט"כ בשמו של רבינו הק"י יש נון שהוא בחי' מ"י כנ"ל ואותיות מ"ח
נגד המ"ח צירופים כי הצדיק הגדול בחי' משה הוא יכול לירד
להחלל הפנוי ולתקן כל הקושיות הנמשכות משם ולהעלות כל הנשמות
שנשקעו שם בחי' וזאמר ה' אל משה בא אל פרעה פרעה הוא בחי' חלל
הפנוי בא דיקא כי משה דיקא ובא אל פרעה לתוך החלל הפנוי ע"י ש
בהתורה יס"ד הנ"ל באות ג' ובלאות ו'.

וט"כ עיקר תיקון הבחית הוא הנותן בים דרך שהוא סוד כונות אלה
ע"י בלקים הנ"ל סימן ח"ו ובלקיים חיא סימן ד' בהתורה קרא
את יהושע כי יס' הוא בחי' חלל הפנוי כנ"ל וצריך להאיר שם דרך
לגלות שם מלכותו ות אשר על זה נאמר תהלים ע"ז גימ' ידרכך (שגם
בהחלל הפנוי יש שם דרך להתקרב להשי"ת על ידו) ושבילך במים רבים
(ר"ל) ועקבותיך לא נודעו (מחמת ההסתרה הנמשך מהחלל הפנוי) ויוסף
שחתם במדת חסדו תיקון הברית ע"כ וכה לאמרו ומנשו שם כלליות
הב' למורים אשה גם בהחלל הפנוי נמצא שם השי"ת כי מדת היסוד נקרא
כל בחי' כו כל בשמים ובארץ לאחד בשמא ואדעא הינו שולל הידיעה
וההסתרה למצוא את השי"ת גם בכל ההסתרות שעובר על האדם.

וזהו בהתורה קרא את יהושע בס' ו' הנ"ל מבאר שם רבינו ז"ל אשר

"דרך בגימ' שני פעמים" בקי' כי צריך האדם שיהיה לו שני בקיאות בקי ברצוא בקי בשוב, בחי' אם אסק שמים שם אתה, ואציעה שאול הנך, היינו שימצא את השי"ת בין פעליה בין בירידה, ורבינו ז"ל מכנה זאת בשם בקי, כי צריך לזה בקיאות גדולה שלא יפול האדם ח"ו משום ירידה שבעולם אפילו אם יפול ח"ו למקום שיפול, אפילו לשאול תחתית ח"ו ויקיים ואציעה שאול הנך גם שם נמצא השי"ת (ועיין מזה גם בלקוטי תנינא סי' פ"ב בהתורה כי תצא) אשר זהו ג"כ ענין איה מקום כבודו, ומלא כל הארץ כבודו לכלול ה' למודים יחד, לידע אף שגם המלאכים שואלים איה מקום כבודו, אעפ"כ גם מלא כל הארץ (אפילו בארציות) כבודו, שזהו ג"כ ענין, כי לא יראני האדם וחי' הנאמר אצל משה, ואראה את ה' הנאמר אצל ישעי' וזה הכל ענין הנ"ל כלליות הידיעה בהבחירה, ההשגחה בהסתרה, לידע ולהאמין שהחלל הפנוי צריך להיות כי אם לא כן אין מקום להבריאה ואעפ"כ הוא ממולא בחי' כי אנת הוא ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין כי התגלות הבריאה המילוי של חלל הפנוי, הוא בחי' מלא כל הארץ אף החלל הפנוי מלא כבודו ית' בחי' ואראה וכו' בחי' ואציעה שאול הנך, שהם בעצמם בחי' "מי", "אלה" המובא לעיל, וזהו ג"כ ענין המובא בלקוטי תנינא סי' ו' בהתורה כי מרחמם ינהגם, מענין ר' אליעזר ישן ור' יהושע גיער שמבאר רבינו ז"ל שם שר' אליעזר הוא בחי' בן ואליעזר' הוא ר"ת עין לא ראתה אלהים יולדתך יעשה וכו' שהוא בחי' ההשגה של כי לא יראני ויהושע הוא בחי' תלמיד, ההשגה של ואראה י'הו'שע' ר"ת יחי מתוך נבלי יקומון יקיצו ורגנו שוכני עפר, וע"כ משה רבינו ה' לו בן' אליעזר ותלמיד יהושע כי ר' אליעזר הגדול הוא אליעזר בן משה כמובא במדרש וכו' עיי"ש באות י"ג בהתורה הנ"ל.

ועיין בלקוטי תנינא בהתו' פ"ו הנ"ל שזהו בחי' תקון הברית תקון הכללי לכלול השני בקיאות הנ"ל על ידי אמונה שלית אתר פנוי מיניה, אף בחלל הפנוי בכל מיני הסתרות גם שם נמצא השי"ת, ואעפ"כ צריך להיות חלל כי בלא זה לא היה מקום להבריאה, ואעפ"כ צריך למלאות החלל ולכלול בחי' מילוי ופנוי, בן ותלמיד, אליעזר ישן ויהושע גיעור, כי לא יראני ואראה, איה ומלא, וכו', וע"כ נגדל האדם בלתי מהול להורות שהקליפה קדמה לפירי, חלל הפנוי להבריאה, והאדם צריך להשלים זה ותקון, וכן כל דבר מחוסר תיקון כדאי במחש, כי הכל נברא מחוסר בחי' חלל בשביל הבחירה, וכל עיקר עבודת האדם הוא למלא החלל ולהאמין שמלכותו בכל משלה, בחי' בא חכוק, והעמידן על אחת, וצדיק באמונתו יחיה, כי זהו שורש כל המצות עשה בחי' כל מצותיך אמונה, ותקון הברית הוא שורש המצות ל"ת, והשני השרשים תלויים זה בזה, כי תקון הברית תלוי בהנחות בים דרך שהוא ב' פעמים בקי, בקי ברצוא, בקי בשוב, אם אסק שמים ואציעה שאול הנך.

וע"כ אחר המילה פריעה ל" פריעה בטל חלל הפנוי המובא בהתו' ס"ד הנ"ל, וגם ביום המילה אומרים קריעת ים סוף בקול רם כי המילה הוא בחי' התגלות העטרה, התגלות המלכות בתוך חלל הפנוי, שזהו ענין

קחיצת ים סוף ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים וכגיל
ועיבור הבריאה הוא עין זורג דקדושה שהוא בחי בריאה בתחלה הפנימי
 וע"כ מתחלה נקראת פנינה לשון חלל הפנימי ובעלה עושה אותה
 כלי וע"כ עיקרא יצרא ביטא לגליא עריון כי עיקר היצירין ותחייתן
 נמשכין מתחלה הפנימי שצריך האדם למלאות אותו בבריאה דקדושה ולא
 להנאת עצמו ח"ו וע"כ עין קדושת הזוג של יוסף נטר הברית נולדו
 אפרים ומנשה היחוד ותכלית של מי נאמרה איה ומלא חלל ומילוי בן
 ותלמיד הנותן ביום דרך

ועיין בלקוטי הלכות שם חלקות יוסף עם אחיו חיה שאחיו היו גדולים
 מאד בחי השגת כי לא ראנו איה וכו' ולא רצו להוריד עצמן
 למקומות נמוכין להראות שגם החלל ממלא מאלקות וע"כ אמרו עליו
 על יוסף שהוא נער בבני השמחות בחי והוא נער את בני בלהה ואת בני
 וכו' במקומות נמוכין כי יוסף היה כלול מבחי בן ותלמידה כי כתיב ואלו
 כי בן זקונים הוא לו ות"א אהי בה חכים הוא לי שקיבל חכמתו מאביו
 הרי שהי כלול מבן ותלמיד וראובן נקרא מלשון ראו בן בן לבד השגת
 דרי מעלה בחי בן בחי אציעה יסן בחי מה חמית וכו' (עין בלית
 בסו ז' הני"ג) וע"כ נשתל ממנו הבכורה וניהנה ליוסף שהיה כלול בן
 ותלמיד מי נאמרה אפרים ומנשה וניקטת מראובן כי חלל יצועי אביו כי
 זה דקות בפגם הברית כשאין כללי בן ותלמיד דרי מעלה בדרי טטה
ועיין בלקוטי הלכות על בן עזאי וכן זומא שחיו גדולים במעלה כי
 נכנסו לפרדס ולא נשאו נשים חינום שלא היה להם הפקאות של
 מקומות הנמוכין ותבין שמחת זה נקראו בן עזאי בן זומא בחי בן
 לבד שלא כלל בן בתלמיד וע"כ לא נשאו אשה שהוא רית אציעה
 שאול וזהו ג"כ סגם נדב ואביהוא בגין ולא אינסבו כדחז"ל

וע"כ אמר יוסף לאחיו מרגלים אתם כי הם נתגלו אחיכם במרגלים
 שפגמם היה מעין זה שאמרו טובת הארץ וכו' אפס כי עין העם
 וכו' לא גובל לעלות וכו' ושם האינו וכו' ונהי צענינו כחגבים וכו' וכמבואר
 בכל פ' שלח נמצא שנפלו בהעם ולא דאמינו שגם בגורל ההסתרה נמצא
 שם השנית וזהו מרמז ג"כ על כל אדם כשרואה חמנועות המשתקחות לפניו
 ברצותו לכנוס לדרך הקדושת בחי ארץ ישראל ונפול הוא בעיניו ונשגו
 אחור ח"ו והפרידו איה ממלא אלה ממך וכו' ויוסף נתגלגל גיהושע (כי
 אצל יהושע נאמר אותו חזק חזק ואמץ וכו' כי הוא זכה לכלליות בן ותלמיד
 שהוא כלליות חלמודים של איה ומלא וכו' בקי ברצוא בקי בשוב התגלות
 האמונה בתוך ההסתרות הנמשכין מתחלה הפנימי וכד חזי משה ענותנותיה
 בחירא שלא יסור על דרי תענה של מה תמית לנפילת דעתם שלא יאמין
 שגם במקומות הנמוכין נמצא השליל קרא לו יהושע שזהו רית יסומון
 הקיצו ורננו שנכני עפר המובא בתורה זו ח"ב הני"ג שהוא בחי בקי בשוב
 להתחזק בכל היריבות וההסתרות ולזמון אשר ואציעה שאול הנך

וע"כ כתיב אצל המרגלים במ' עלה נשאו את זנותיכם שהקשו הכל מה
 עיני זנותיכם לכאן אך לפני הני"ג שהוא שגם הברית בדקות

ויהי שכתוב אצל כלב ויהם כלב יח'ס ר'ת הכל סר יחדיו (תהלים יד) וזהו אל משה כי משה חידש זה הדרך של הכף סר יחדיו, שהוא בחי' ויקהל משה, שמשה היה מאסף ומיוחד ומקשר את עצמו עם כל ישראל אפילו עם המחות שבמחוקים וזהו פירוש כולו סג יחדיו (תהלים נ"ג), אפי' כשאני רואה אחד מישראל שסג מכל וכל מהקביה אעפ"כ צריך אני שנהי' יחדיו וכו', כי יש בחי' אלקות אפילו בדיוטא התחתונה אפילו בעשרה כתרין דמסאבותא לקיים ומלכותו בכל משלה (עיין בהתורח כי תצא הנ"ל בס' פ"ב בלקוטי תנינא).

ויהם פרש"י ל' שתיקה עיין ל'ת ס"י זין ובס' ס"ד ח"א כי הבקאות הנ"ל במשך מהשתיקה שהוא בחי' הרמזים שבים החכמה.

וע"כ נצולו יחדיו מפגם המרגלים שנפלו בעיני עצמם מחמת גורל ההסתרה שראו את בני ענק וכו', כי יח'ו'ש'ע' כשמו יקומון הקיצו יורגנו שוכני אע"פ, ובכלב ויח'ס' ר'ת הכל סר יחדיו כנ"ל וכלב גימ' בן ויהושע תלמיד וגם חז"ל דרשו על המרגלים שם מוכיח על מעשיהם, וזהו אשר אחר חטא המרגלים שפגמו בהלמוד של מלא כל הארץ כבודו, אשר מלכותו בכל משלה וכנ"ל כתיב שם פ' שלח ואולם חי אני וימלא כבוד ה' את כל הארץ.

ועיין בנ"ב להאר"י ז"ל שראובן נתגלגל באליעזר בן משה בנו הגדול, ר' אליעזר הגדול זה ראובן בנו הגדול (ניסל'ה מראובן שהוא בן גי'תגה ליוסף שנתגלגל ביהושע שכלול' בן ותלמיד, והעיקר ניתנה לאפרים בחי' ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו בחי' וישם את אפרים לפני מנשה (בראשית מ"ח) וכן אחר משה ניתנה ליהושע ולא לבנו, כי משה ויעקב הכל חד רק זה מלגיו וזה מלבר כידוע והבן מאד.

זיין במס' זבחים כמדת ר' אליעזר כליל עדיף וכמדת ר' יהושע כל אכילות עדיף והקשו מהו לשון כמדת הו"ל' ר' אליעזר אומר, אך להנ"ל שר' אליעזר הגדול הוא אליעזר בנו של משה, בחי' בן השגת של דכי מעלה מה חמית וכו', בחי' איה, אלי'עזר' ר'ת עיין י"א ראתה אלקים וזולתך יעשה וכו' ע"כ כמדתו כליל עדיף כולו לגבוה, אבל כמדת ר' יהושע, בחי' תלמיד השגת של דרי מטה, מלא כל הארץ כבודו, ב' אכילות עדיף כלליות בן ותלמיד, שהוא שלמים לגבוה ולתדיוט, כלליות דדרי מעלה בדרי מטה, לגלות שבכל מקומות ממשלתו ית'.

וזהו שאיתא בדברי רבינו ז"ל בלקו"מ ח"א סימן ר"ה ומובא בהקדמה לתקון הכללי, שעיקר תקון הברית הוא ע"י שני שמות אל אלהים שהם בחי' חסד וגבורה צורה קסיטל תהלים ה' חסדים, וה' גבורות, עיין בהקדמה הנ"ל, כי עיקר תיקון הברית וזיווג ד"ק הוא ע"י כלליות חסד וגבורה, אלהי' ומי' שהם אל אלהים, חסד ומילוי, אליעזר ויהושע, בן ותלמיד בחי' הנותן בים דרך, דרך בגימ' ב' פעמים בקי, בקי ברצוא בקי בשוב, בין בעליה בין בירירה שהוא בחי' כלליות החסדים בגבורות, איה זמלא, בחי' לא לראני ואראה, וזהו בחי' מגלת אסתר, אסתר היא ההסתרה, בחי' ואנכי הסתר אסתיר, בחי' חלל הסגור, ושם עיקר העבודה לגלות

ההסתרה בחי' ומשה נגש אל הורפ' אשר עם אלקים, אל הערפ' וההסתרה
דיקא כמובא בלוק' וזהו מגלת אסתר. ההסתרה והגילוי וזה גם אשר
צוה עליו מרדכי כשנלקח לבית אחשורוש לשונק ולא להגיד מלכותה,
עין בהתורה ס"ד הנ"ל, שדיקא על ידי שתיקה יכולים לבנוס לתוך החלל
הפני, וע"כ אסור לבנוס לשם כי אם צדק שהוא בחי' משה, כי משה הוא
בחי' שתיקה שהוא למעלה מהדבור כי נקרא בכד פה משו"ן ויאמר ה' אל
משה דיקא בא אל פרעה וכו' (שמות ד') עני"ש באות ג' כי בשום שכל
אי אפשר להשיג את החלל והמילוי שזהו בחי' מגלת אסתר, ההסתרה
והגילוי כי אם על ידי בחי' שתיקה וע"כ אין אסתר מגדת וכו', וזהו
ענין מגלת אסתר אזנה בטולה לע"ל, כי לע"ל יבינו הכל הגילוי של החלל
היינו התגלות המלכות בתוך חלל הפני, עין בהתורה הנ"ל עה"ס מחר הגני
מביא ארבה בגבורת של מיד לבא ישינו אשר גם החלל הפני מלא אלקות
ואעפ"כ הוא פנוי, אשר זהו ענין אבהו כההוא קמצא דלבושה מיניה
וביה, שבאמת יש שם אלקות ואעפ"כ הוא פנוי בחי' צמצום וע"כ א"א
לו שיג זאת בעוה"ז, כי צריך לומר בו שני הפכים, יש ואין, וכו' ורק
לעחיד לבא ישינו זאת.

(המשך יבא)

יצחק בן בינה קראקאָווסקי.

(המשך מהמאמר הנדפס, באור וורה קונטרס א' עמוד 20-21)

(ב) וי"ר ג"כ, ששחרית ירמו על יונק העלי של האדם דהיינו כשהוא בבחורות
שאז הוא החשובה המעולה, כשדחיל עה"ס אשרי איש ירא את ה'
בזמן שהוא איש.

ומנחה ירמו על ייבי העמידה של האדם, שאף אם לא זכה האדם לעשות
תשובה בילדותו ובבחורות, יתחזק לשוב להשית קודם שיגיעו
ימי הירידה והזקנה.

ותפלת ערבית ירמו על ימי הירידה, דאף מי שלא הלך בדרך טוב עד
ימי זקנתו, בא יעקב אע"ה וחזק תפלת ערבית, שגם איש כזה
צריך להתחזק בתשובה ותפלה, והשית מקבל גם את תשובתו, בחי' חשב
אנוש עד הכא ותאמר שובו בני אדם (תהלים צ').

וייני להמו בזה דאנפסקא חילכתא, החפץ צריכה זמנה כל הליכה, רק
לכתחלה עד חצות, וזרזין מקומיין למצות חסד בצה"כ עיין בשו"ע
ואח"כ ג"כ יוצא בהיעבר הינו שצריך האדם לקודרו חיכה בשמחונן בתוך
החושך איך שהוא רחוק מלפניו ית"ש, וזרזי חסד לשוב ולא ימתין על
היום האחרון, רק היום אם בקול השמע היום דייקא ואסור לו להחמיק
להמתין עם תשובתו ותפלתו, אלא מי' בדעבד מי שלא זכה לשוב עד
סוף זמן ערבית מ"מ יקבלו השם תשובה וחיבה אליו ית"ש.

(ג) ובזה י"ל מה שדקדקו המאמרים בזה דלמ' ק"ש של ערבית זמנה

כל הליכה וק"ש של שחרית והיו חכמים שיעור עד שלש שעות, ועיין בלקוטי הלכות אורח הלכות קריאה שמע מה שכתב בזה. אך לענינינו אשר ק"ש של ערבית ירמו, אשר אפילו אם האדם ח"ו בבחי' ערבית ולידה, והיצה"ר רוצה להפילה ולהכניס בו יאוש, שכבר הוא ערבית, וזמן התשובה חלף עבר לו, לפי ערך פגמיו של האדם, על זה תקנו חז"ל לקרות ק"ש של ערבית, להורות ולרמוז אל האדם, שיתחזק באמונתו ית"ש. ויאמין שרחמי השי"ת הם עד אין סוף, ולא בנה ולא שקץ ענות עני, אפילו אם הוא באמת עני מצד מעשיו, אך אם רק יתחזק וירצה לשוב, יקבל גם השי"ת אותו וכמבואר מזה הרבה בספרי רב נ"ל. ולכן אין שייך ליתן זמן בק"ש של ערבית, כי כאשר האדם הוא בבחי' לילה וגני בבית אפל, אין שייך ליתן לו זמן וגבול, כי בזמן כזה צריך תמיד לאהוז עצמו בזה העצה לקרות ק"ש, שהוא אמונת היחוד אשר מלכותו ית' בכל משלה ובכל מקומות ממשלתו, אשר על ידי זה יכול האדם לצאת מכל מקום שנפל לשם ח"ו.

אבר ק"ש של שחרית, שזרמו על ימי הגדלות, היינו כשמופיע אורו ית"ש, ורואים איך שהשי"ת מחדש בסוכו בכל יום תמיד מעשה בראשית ומכירים מדת חסדו ית"ש, ורק היצה"ר אשר כל מגמתו הוא שלא להניח יאח האדם להתחיל בעבודתו ית"ש, כמ"ש לפתח חטאת רובץ, שהיצה"ר הנקרא חטאת רובץ בהפתח, ואינו מניח להאדם לכנס אל הקדושה, ומזה נמשך הכבדות על האדם בכל בקר לקום לזמן ק"ש וחפלה, כי בהתחלת היום או עיקר התגברות היצה"ר לבלי להניח את האדם להתחיל לכנס בעבודת ה' וממילא כשהתחלה לא תהי' כראוי ח"ו הכל הולך אחר ההתחלה וכמבואר בשיחות הרי"ג. על כן תקנו חז"ל ק"ש עד ג' שעות שעד אז הוא זמן קימה וצריך האדם להתגבר ולקום ולקבל עליו עול מ"ש ית"ש.

ולכן אחז"ל בגמרא דמי שהוא מעשרה ראשונים בבית הכנסת נוטל שכר כנגד כולם, משום שכל מגמתו של היצה"ר הוא שלא להניח לבוא לידי התחלה דק, אשר משו"ן כל ההתחלות קשות, וזהו בפרטיות אצל כל אדם, וכן בכלליות וע"כ העשרה ראשונים שזכו להתגבר בצקר נגד היצה"ר ועשו התחלה אל הדברים דק, הנאמרים בעשרה נוטלים שכר כנגד כולם כי אחר שהם עשו ההתחלה, שברך בזה את הקליפה הקדמה לפירי, הוא היצה"ר המתחדש בכל פעם על האדם בתחבולותיו, עד שכל הבאים אחריהם ה"א בכחם שעשו ההתחלה וכו' ל וע"כ נוטלין שכר כנגד כולם.

וכי הוא בפרטיות אצל כל אדם שהכל תלוי בהתחלה, וכמו שהזהיר רבינו ז"ל לעשות התחלה בכל פעם ולומר רבש"ע. מעתה אני רוצה להתחיל בעבודת ה' כי הכל הולך אור ההתחלה, וע"כ זמן ק"ש של שחרית הוא עד ג' שעות שאז הוא זמן קימה, ואם יתגבר האדם תיכף בקומו בבקר לזכור בזכרון דעלמא דאתי, ולהמשיך עליו אמונת היחוד ית"ש ויתעלה, אז בכח ההתחלה הזו יזכה גם שאר כל היום לכנס אל הטוב והקדושה שבאותו היום, וכמו שפרש"י ע"פ יצתה אם שמוע השמעו בקול, אם עשה תקבלו עליכם יערב לכם מכאן ואילך שכל ההתחלות קשות. (הוא מהמכילתא) והוא מכוון כדברינו, אשר עיקר המניעה הוא בהתחלה, אבל אם יתגבר

האדם לעשות התחלה אוי אח"כ יערב לו ויהי' חיות בעבודתו ית"ש בחי' הבא לטהר. ועושה התחלה ברצונות טובים ובהתנכרות דק מסייעין לו כי באתערותא דלתתא איתער לעולא וכשהאדם פותח פתח כחודו של מחט, פותחין לו מן השמים כשתחו של אולם וכמובא ברחו"ל.

ו' ובוה יש לחבר ולנצוץ סיום הש"ס בתחלתו. דהתחלת הש"ס הוא מאימתי קורין את שמע וזכות מסי' נדה מסיים הש"ס חנו דבי אליהו כל השנה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא שנאמר הלכות עולם לו אל תקרי הלכות אלא הלכות.

ז' והנה עיקר קיש של ערבית הוא כנגד חוצות המחשין אנפי ברייתא ורצוה להסילי לבת יאוש שתא כבר ערבית ולאחר יאוש שלא תחבק עוד תשובתו אשר על זה בא יאוש אבינו ותקן תמלת ערבית לעורר ולחזק את האדם שיאמין בו ית"ש אשר החכו מרגלים מאד ובודאי יחוס עליו ויקרבו אליו ית"ש יאוש שנה עתה חזי מונח בחשך אדרבא בשעתה ישוב בלב שלם אל השם ויהיה להתחנן לפניו או יעלה ממנו שעשועים גדולים למעלה כי בלית נהורא אלא ההוא דנסיק מגן חושך.

ח' ועפ"ז א"ל מה שתלה התנא זמן קיש של ערבית בזמן שהכהנים נכנסים לאכול בתרומה להורות להאדם שאף אם הוא מונח בחושך גדול יאמין שצ"י תשובתו יוכל לצאת מחשך לאור גדול כי גם הכהנים אף שמקודש היו טמאים מ"מ כיון שטבילו והעריב שמען כבר נטהרו ומותרין לאכול תרומה שהוא קודש.

ט"ב וט"ב י"ל ג"כ שהתחיל התנא דיקא בקיש של ערבית ולא של שחרית וכדמקשה בגמ' מ"ש דתני ערבית ברישא ליתני שחרית ברישא ומתוך הגמ' כבר יתנו של עולם ברישא חשוכא וזהו נהורא בדכתיב ויהי ערב ואח"כ ויהי בקר היינו כמ"ש לעיל בשם הוה"ק כי לית נהורא אלא ההוא דנסיק מגן חשוכא להבטיחי ברייתו של ע"ל דייקא בזה הסדר מתחלה ויהי ערב ואח"כ ויהי בקר וכ"כ דייקא מגן שעבר עליו מה שעבר והוא מתחזק עצמו לשוב לחשיית עולה ממנו שעשועים גדולים למעלה בחי' במקום שבעל תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד וכד' אתי יתרו דייקא ואמר כי עתה ידעתי כי גדול ה' וכו' כדן אתיקר ואתעלא שמו קדישא עילאה (וזה יתרו דף ס"ט ע"א) הרי דרימו לנו רבינו הק' בסדר השניות שלא יפול האדם מדעתו ממה שעבר עליו ח"ו ולא יבא לידי יאוש מצד מעשיו הקודמים הק' ותחיל בהתחדשות בקדושה ולא יתיאש עצמו כלל כי אין שום יאוש בעולם כלל וכמו שהודיע רבינו ז"ל ומובא הרבה במסגרו הקדושים.

י"ב וי"ב יש לו שמה שזכות עם סיום הש"ס שמסיימת תנא דבי אליהו כל השנה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא. כי הלכות קרמו על עצנו ולמודים קדושים שנתחזק להתחדש האדם על ידם בעבודת השירה כידוע משה"ק ומובא גם בספרי דמוסי' הלכות למורנית ז"ל ולשון שונה הוא לשון חזרה במאמרם וז"ל חייב האדם לקרות המגלה בלילה ולחזור ולשנותה ביום הרי דעונה מרא לשון חזרה והוא כונה כל השנה

הלכות בכל יום היינו מי ששונה וחוזר ומתחיל בכל פעם מחדש בעבודת ה', ואינו משגיח כלל על מה שעבר עליו, ואף שרואה שכבר התחיל כמה פעמים ונסף חיו, מ"מ אינו שומע לקול הסתח. היצה"ר שבא עליו בעונותיו ובחבולותיו, לומר לו הרי אתה רואה שהתחלת הרבה פעמים ולא עלה בידך, וגם בכל פעם מתגברים עליך הירידות ביותר, הרי שאין רוצים בך ובעבודתך חיו, ולמה לך ללרוח ולהתנגע בחנם, וכדרך הבע"ד להחליש דעתו של אדם ולהפילו ליאוש, בחי הנאמר אצל עמלק אשר קרן בדרך ויזנב בך כל הנחשלים אחריו, ואתה עיף ויגע ולא ירא אלפים שעיקר התגברותו של עמלק הוא על החלושי כח שבישראל, שמפילם ליאוש חיו, ואם האדם מתחזק עצמו בזה הצדיק האמת וכתחיל בכל יום ובכל פעם מחדש, ומתחזק צ"י הלמודים והעצות הקדושים שגילו הצדיקים האמתיים שלא יסתכל האדם כלל על כל מה שנעשה עמו ממילא רק הוא יעשה את שלו לעסוק בתורה ועבודה ובתפלה ובשיחה בינו לבין קונו הוא התבודדות להתבודד לפניו כל יום ולבקש מאתו ית' שיקרבהו לעבודתו ית' (וכמ"ש רבינו ז"ל שהי' לו בכל יום כמה פעמים התחלות ועי"ו דייקא שעשה בכל מעם התחלה מחדש לומר רבש"ע מעתה אני רוצה להיות איש כשר באמת, וליך בדרכיך, עי"ו דייקא וזה למה שוכה (מובא בשיחות הר"נ בתחלתו) אז מובטח לו שהוא בן עולם הבא, כי עי' העצה הזאת שלא להשגיח על מה שעובר עליו, רק להתחזק בכל פעם להתחיל מחדש בעבודתו ית"ש, עי"ו יוכה לחיי העוה"ב, ועל אבד עולמו לגמרי חיו.

שנאמר הליכות עולם לו אל תקרי הליכות אלא הלכות דידוע מ"ש השל"ה הק' ז"ל בכ"מ שאמרו חז"ל אל תקרי אין הכוונה שלא לקרות כלל כמו שנכתב, רק הכוונה שאין יכולים לקרות כמו שנכתב, כי אם כשקורין מקודם כמו שנדרש, כ"כ הכוונה הוא כאן, דהליכות עולם ביד הוא מה שהאדם הולך בדרכי ה', בחי "הליכות עולם לו" וזהו אל תקרי הליכות, היינו שא"א לקרות הליכות, ולקיים בכל דרכיך דעתה, לילך בדרך מלכו של עולם, רק כשקורין מקודם הלכות, היינו שמחדשין בכל יום הלכות ועצות אין להתחדש בעבודתו ית"ש, כידוע מהזוה"ק דהתרי"ג מצות הם תרי"ג עיטין לכל אדם להתקרב להשי"ת, וכמו שהורנו מוהר"נ ז"ל בספרי לקוטי הלכות שלו על ארבע חלקי שו"ע, שמבאר כל ההלכות איך שמרומז בהם דרך ועצה להתקרב לעבודתו ית"ש, וזהו הכוונה דעי' ההלכות שמחדשין בכל יום, ועושים בכל פעם ופעם התחלה מחדש בעבודתו ית"ש, עי"ו זוכין להליכות עולם לילך מחיל אל חיל, וזוכין לעוה"ב, גמצא דשפיר יש לו שייכות להתחלת הש"ס, המתחיל בדין ק"ש של ערבית, להורות להאדם דאפי' כשהוא בבחי' ערבית לא יפול חיו ליאוש רק ותחזק באמונתו ית"ש, שזהו בחי' ק"ש, שהוא בעצמו הוא הענין של השונה הלכות, דאף שחיו אם הי' לו נפילה מ"מ יהי' שונה הלכות להתחיל מחדש בעבודתו ית"ש, ולא ישגיח כלל על מה שעובר עליו, כמבואר מזה הרבה בספרי רבינו ז"ל.

4

ה) **ובזה** י"ל מה שאמרו ז"ל דכל שלא אמר אמת ויצוי בשחרית, ואם

ואמונה צערבית לא יצא י"ח שנאמר להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות
דלפי הנ"ל ששחרית מרמז על ימי הגדלות כשהאדם זוכה לראות באור פני
מלך חיים, ואז הוא רואה את גדול חסדו ית"ש, ואז אינו נצרך לאמונה,
וכמ"ש רבינו ז"ל שעוקר האמונה הוא במקום שהשכל נססך ואזנו מבין
הדבר בשכלו שם צריכים אמונה (עיין בלקו"צ אות אמת ואמונה) נמצא
שבצת שהאדם הוא בבחי' יום שזוכה לבחי' ואראה את ה' (וכמו שאמר
מוהר"ת ז"ל מ"א על עצמו ואני בבחי' ואראה את ה' ויש בזה שיתח נאה
ואכ"מ) וכמו שאמר רבינו ז"ל עה"פ כי אני ידעתי כי גדול ה' אני ידעתי
דייקא, כי הורחקה שמוריה לפעמים להאדם ומתנוצץ לו מגדולת הכורא ית'
איא לפסח זאת לחבירו ואפילו לעצמו איא לספור מזבז ליום (עיין בשיחות
הרי"ן אות א) או בעת שמתנוצץ בלבו של האדם מגדולת הכורא ית' בבחי'
אני ידעתי או יכול לומר אמת ויציבו, כי יציב מורה על דבר הנראה
לעין כל, אבל בערבית כשהוא בחי' תושך וחסתה לאצל האדם, שגסתר
ונעלם ממנו השגת אורו ית"ש, או עיקר העצה דייקא לומר "אמת ואמונה"
להתחזק באמונתו ית"ש, ולהשתוקק ולכסוף אליו ית"ש, ולבקש מאתו ית'
שיורינו עצה איך להמשיך עלינו אורו ית"ש לצאת מאפילתנו, וחשכת
העיתונו.

ולכן

ידויק שפיר מה שדייקא בברכת ק"ש של ערבית אנו מתפללים
והקנינו בעצה טובה מלפניך בתפלת השכיבנו משא"כ בברכות
ק"ש של שחרית, משום שדייקא אז בתפלת ערבית שאז מתגברת ההעלמה
וההסתרה צריכים לבקש ולהתחנן, והקנינו בעצה טובה מלפניך והבן (ועי'
בשיחות הרי"ן מה שאמר רבינו ז"ל בעת ששמע מאחד שאמר בצהירות
תיבות והקנינו בעצה טובה מלפניך).

ואו וישי עוד לרמו ענין ק"ש של ערבית וק"ש של שחרית דהנה ידוע
כי יש שני בחי' יצהיר, יש יצהיר המסתה להאדם, שח"ו הוא
לאחר יאוש, כי אחר שפגם ב"כ לא יקבל תשובתו, והזמן תשובה כבר
עבר לו, כי מה יועיל תשובתו לעת זקנתו וע"כ בא ק"ש של שחרית
לרמו להאדם שידע ויאמין שצדין הוא בחי' שחרית, ויש לו עוד זמן לשוב
כל זמן שנשמתו בקרבו, והוא בחי' המבואר בלקו"ט מוהר"ן תנוג' סי' ו'
בהתורה, כי מרחמים ינהגם שלהדרי מטה היינו לאנשים שהם במדרגת
מחותה, צריכים להודיע להם אשר מלא כל הארץ כבודו ועדיין ה' אתם
ואצלם לקבל תשובתם, נמצא דק"ש של שחרית נתקן בעז הדרי מטה וק"ש
של ערבית הוא כנגד היצהיר המסית להאדם שיש לו עוד עת לשוב
ולכשאפנה אשנת שמחתה אותו מים אל יום כידוע, כי כך דרכו של היצהיר
הרע, כי יודע הוא אשר באה יתה את האדם שיפדוק עול לגמלו ח"ו או
בודאי לא ישמע לו האדם, ע"כ מלאה הוא את עצמו כאלו הוא מודה
להאדם שצריך לשוב רק מדה הוא אותו שיש לו עוד עת לשוב אח"כ,
או מחר ולא עתה, לכן באה ק"ש של ערבית לחזרות ולקמן להאדם
שכבר הוא ערביה ונבאם לא ישוב עתה מ' יודע אם יה' לו עוד עת לשוב
כמו שידוע מה שהזכיר רבינו ז"ל עי' בבחי' ושוב יום אחי לפני מפתח.

ז' וכוה יל מה שאחור לעולם ירגיו אדם יצט' על יצחק נצח' מוטב ואם לאו יעסוק בתורה ואם לאו יקרא ק"ש ואם לאו יזכיר לו יום-המיתה ודקדק בסחיק שבט' מוסר, דלמח' אומר יום-המיתה חו"ל למימ' יזכיר לו המיתה, ועיי'ש בדברי הקדושים כי נעמה שמתמיתה בעצמה אין האדם מתפעל כ"כ, כמו כשיצייר האדם לעצמו כל מה שעובר באותו היום עד שמת וקוברים אותו או ינצח יצרו עיי'ש.

ולד' בנ' יל דבאמת כל העולם גם הרשעים יודעים שימותו אך חוששים המה שעור יחיו ימים רבים, ויזכרו לעשות מה שלבם חפץ, וכמאמרם יל צה"פ זה דרכם כסל' למו, חלב יש להם על כסליהם וחושבים שעור יחיו ימים רבים ויש לו זמן לשוב לעת זקנתו אבל אם נאמר לאדם חדע שבוה היום שאתה עומה בו תמות, או אפילו רשע גמור יפול עליו יראה ופחד גדול, ונעשה כל מה שבכחו לשוב, כי יודע הוא אשל באם לא ישוב עכשיו לא יוכל עוד לשוב לעולם, לכן הודונו חו"ל שבראות האדם שעדיין לא נצח היצחק, אף שקרא ק"ש ועסק בתורה נתנו לו עצה שיזכיר לו יום המיתה היינו ציוניו שיוכל להיות שאותו היום יהיה עומד בו הוא יום המיתה, כי תיכף בו ביום יוכל למות ח"ה, כי אין אדם יודע מספר ימיו, וכמו שהתפלל דהמע"ה הודיעני ה' קצו ומדת ימי מה היא ואז כשיאמר זאת ליצרו הרע יכניע אותו כי שוב לא יהיו לו טענות שקר שיש לו עוד עת לשוב, כי אולי זה היום הוא היום האחרון וזהו בחי' ק"ש של ערבית וכו'.

ח' והנה לעיל באות א' בארנו איך שהיצחק מתגבר בכ"ס על האדם ושולח לו מניעות כאלו, עד שנדמה להאדם שמניעות כאלו לא היו לו מעולם, ומזה נמשך כל הטעויות שהאדם יוצא לדחות זה היום, כי נדמה לו כאלו ביום הזה איך לעבוד את הש"ה וכמובא מזה בארכות בספר לקוטי הלכות חו"מ הלכות מקדוק הלכה י' שלם השתטחות הס"א שבכל יום ויום בודאי נדמה שקשה מאד לעסוק או בעבודת הש"ה ובפרט בתפלה ששם באים כל הבלבולים כמבואר בלקוטי מוה"ר חלק א' סי' י"א בתחורא מישרא דסבינא עיי'ש, אך צריכים להתאמן שגם זה היום הוא יום ועולה בחשבון ימיו ובודאי גם ביום זה יוכל לחטוף הליכה טובה וכן שמתוך מכסה עליה כי תכלית קהמה לפירו, ע"כ צריכים להתגבר לשוב הקליפה שהם כלי' כל המניעות והבלבולים והתסתות והתפריס, ולידע להתאמן שדייקא ביום הזה וכל להקרב להש"ה לפני בחינתו ואם תדענו יוצא לך ותוכלה למצא הטוב שבו היום קיימא, כי לית יום דלית בו טוב כמיש בזה"ק וכל יומא אית לי גהר מלבר דלא יעיל בר' נש להווא טוב כאין חושך דכסויא לנהורא עיי'ש שהאריך במחק לשונו, וכו'.

(המשך יבא)

משה מנחם ברת"י וויינבערג

אין רבינו ד"ה האט געזאגט ווארל איז אינא דאס משה רבינו ע"ה האט פאר איבערשטענען אויסגעקליבען יא גוט חסד און צד האט אינא גיגען די תורה וואס הייבט זיך אן (בראשית פרא אלקים את השמים וכו') און שום חקירות און געוויזן ווערען נאך ער האט אינא געזאגט צו גלייבען אין השי"ת וואס מ'סאמנה אלץ דער צווייטער מאדעל מיר נישט אריינגען גענצליך אין די חקירות חז"ל.

און האטשיין אין ווער הקדוש איז יראת העניש אונדזרען מדרגה, זענען שוין דערהיין דאס מער מירוצים אין די ספר מוסר דען באמת אין דער עיקר עבודת ה' נאך דורך יראת העניש כוונת.

אויך האט רבינו ד"ה געזאגט האט אויך די ערמינדונגען אין מאשינען אזוי ווי די וואונדערליכע קריגעס מאשינען און אנדערע מאשינען וועלכע די פילאזאפן האבען ערמינדען מ'סאמנה חכמה וואס זענען גע-מאכט געווארן מיט מערשדענע תחבולות פונעם חכמה אויך דאס איז דאך אלץ מלמעלה דען זיי וואלטען דאך אנדערש נישט געקאנט קומען אויך דער ערמינדונג אנדערש ווי נאך דערהינעם האט האט זיי אויסגעליצט דער שכל פון דער חכמה וואס זיי האבען ערמינדען וואס זיי אויסגעליצט אין געקומען צו דאס חכמה וועלכער האט די נאך ערמינדען מלמעלה דען ווייט צו אין געקומען די צייט אז עס וואלט נחלה (פערענסטליכט) ווערען די חכמה אדער די תחבולה (ערמינדונג) אין דער העלט דעריבער האט מען זיי געשיקט אין ווער שכל די ערמינדונג פון עס וואלט נחלה ווערען אין דער וועלט דען זיכער איז דאך אז אויך די פערענדיגע חכמים און פאר שער האבען געמאכט איבער די זאכען און מאכטעס האבען זיי נישט דערמאנען די ערמינדונג נאך באמת און דאס זאכעס פון השמים און אז עס קומט די צייט אז די נאך וואלט נחלה ווערען דאך הערשיינט דאס פאר שער אין געדאנק און ער קומט איר דער תחבולה דען עס איז איהם געשיקט געווארן מלמעלה און זענען געמאכט דורך די ווייט נאך דורך דאס וועג פון דער ספרא אחרת וואן ל' בחי' די וואס זאגען פשטים און חרושים אין דער תורה ווען מען וואלט זיי צום חידוש נישט געשיקט מלמעלה וואלטען זיי נישט געקאנט קומען איר דאס חידוש דען עס שרעקט אז א מענטש קענט פערל טוען איר א נאך און סולדענע ווערט איהם נחלה דער חידוש נאך באמת און אלעס מלמעלה (אויך און יעדער מקבל פון דאס פארט דאס פאר און מקבל און דערין איז דאס טווענטער טווענען פער מדרגות פון וואס זענען יעדעס איינציק געקומט די הנהגה און אויספאל צונג אין גיין אלץ און פון וועלכע אירע מלמעלה מען שיקט איהם דאס חידוש נאך דער מלכה און דאס אלע מירע חרושים וואס די חכמים זענען פחדט סיי אין דער קדושה ווי פשטים חרושים און דאך סיי להבדיל אין די ציינים פון ווערען חכמות דאס אלעס שיקט מען זיי מלמעלה און ווער שכל אריין יעדעס איינציק פון דעם פארט וואס ער איז דערצו דאך.

דער יצר הרע און גלייך אלע ווי איהם דאס איהם צווישן מען שטן אין וויין האט און פארמאכט און קיינער וויסט נישט וואס

אין איהר געפינט זיך, און ער גארט די מענשען, און פרגט יעדען וואס האב איך אין דער האנד? און יעדען דאכט זיך, אז אין דער האנד געפינט זיך, דאס צו וואס ער גלויבט, און איבער דעם לויפטן איהם אלע נאך דען יעדער מיינט דאס ער האט אין דער האנד, די נאך וואס ער באגעהרט, און דערנאך גיט ער א עפען אויף די האנד זיינע, און עס איז דאס גארנישט דא, אזוי איז אויך ממש דער יצה"ר, וועלכער גארט די וועלט און אלע לויפטן איהם נאך, און ער גארט יעדען אזוי אז עס דאכט זיך יעדען, אז ביי דעם יצה הרע אין דער האנד, געפינט זיך די נאך וואס ער בעגעהרט, יעדער לויט זיינע נארישקייטען און תאוות וואס ער גלויבט, און דערנאך עס ענדע טוט דער יצר הרע אנטעפן די האנד, און עס איז אין איהר גאר-נישט דא, דען עס איז נישט דא דער מענש וואס זאל ערמילען זיין תאוות-ביים יצר הרע.

אויך זענען די אלע תאוות פון דער וועלט גלייך צו זון שטראלען, וועלכע לויפטען אריין אין דער שטוב פון דער זון, וואס האכט זיך דאס מען כאפט זיי אן, אבער אין דער האנד בלייבט גארנישט, אזוי זענען אויך די אלע תאוות פון דער וועלט.

עס איז זעהר גוט, דער וואס קען זיך אויסגיסען דאס הארץ פאר השי"ת מיט החמים ותחנונים, אזוי ווי א קינד וואס פיעשטשט, זאך פאר זיין פאטער, דען השי"ת האט איגו שוין אָנגערופען קינדער כ"ש בנים אתם לה' אלקיכם, דעריבער איז זעהר גוט זיך אויסצורעדען, און הארץ פאר השי"ת, אן איהם ית' פערצילען זיינע איבערגעגעבענע, אזוי ווי אזוהן בעקלאגט זיך פאר זיין פאטער מיט רייד פון החמנות, און האטשט עס דאכט זיך דעם מענש, דאס לויט זיינע מעשים איז ער נישט ווי א זון פאר השי"ת, פונדעסטוועגען האט דאך השי"ת איגו אָנגע-רופען בנים (קינדער) און אירע יעצט טוט ער מיך פערטהייען מבחי' זון, איז הטוב בעיני יעשה, איך מוז טוען, דאס מייניגע מאכען זיך פאר א זון בנ"ל, און ווי גוט איז דאס, ווען ער קאך דעוועקען זיין הארץ מיט תחנונים, ביי ער זאל וויינען, און טרעהערען, פארגיסען, אזוי ווי א קינד פאר זיין פאטער — און איך האב געהערט א מעשה פון מיין זיידען ר' נחמן ז"ל, ווען ער איז געוועזען אויף דער שיף, האבען זיי אַמאָל אפאָהר טאָג נישט געגעסען וויל זיי האבען נישט געהאט קיין ברויט, ביז זיי זענען צוגעקומען צו אויך שטאָרט, וואס דאָרט האבען קיין יודען נישט געוואוינט גאר ישמעאלים האט אירן טענה גענומען, ר' נחמן, און עהם געגעבען ברויט, און ער האט שוין אַמאָל טעג קיין ברויט נישט געגעסען, האט ער זיך געוואשען און געמאכט המוציא, און איידער ער האט אָנגענומען עסען, איז עהם געקומען אויפ'ן געדאנק, אל' מלחם לחם רע עין, דאס הייסט מען זאל נישט עסען ברויט פון א רע עין, און אינדערע מחשבות זענען נישט קיין איינפאכע זאכען (אזוי האט ר"ב ז"ל געזאגט ווען ער האט דערציילט די מעשה) האב איך נישט געוואוסט וואס צו טהען, וויל איך האב דאך שוין געמאכט המוציא, נאך פונדעסטוועגען איז ביי מיר געבליבען

ויון אין ארץ ישראל דען פיל שוועריקייטען בלבלולס, עבובים, און סכסוכים מערשידענע מחשבות און געלד שוועריקייטען האָט ער געהאט, אויף דעם פאָהרען קיין ארץ ישראל, און ער איז אלעס איבערגעקומען און האָט געענדיגט די עובדא בשלימות און איז געווען און ארץ ישראל, און ער האָט געזאָגט דאָס בין איך מאַמין און חיים אויך פיל אין דעם אַנין דאָס אלע בעוועגונגען און אלע געדאנקען און אלע מיני עבודות, וועלכע מען טוט צוליב אַנעכדא שבקדושה, ווערט קיין שום מחשבה, און קיין שום בעוועגונג נישט פערלירען, און אז מען איז זוכה צו צוברעכען אלע שווע-הקייטען און צו ענדיגען די עובדא שבקדושה דאן ווערט פון די אלע בעוועגונגען בלבלולס און געדאנקען, וואָס דער מענטש האָט געהאט אין דעם ענין, איידער ער איז איבערגעגאנגען אין צובראָכען ווינע, אלע שוועריקייטען ווען ער איז נאָך געווען אין צווייטל און פערטומעלט און האָט זיך גע-וואויגען מיט דער דעה אויב ער זאָל טוען די עובדא שבקדושה און די מניעות האָבען איהם אַרומגערינגעלט, מין אלע זייערן דערנאָך אז ער איז זוכה דאָס אלעס איבערגעקומען און צו צוברעכען דאָס אלעס, דאן ווערט פון די אלע מניעות און פון די אלע מחשבות, בעוועגונגען און בלבלולס, ווער הייבט זאכען למעלה, בקדושה און אלעס ווערט פאראייניקט למעלה למטה, יעדע תנועה און בעוועגונג וואָס דער מענטש האָט פריער געמאכט בנ"ל, וואויל איז דעם, וועלכע איז זוכה, איבערצושפרינגען איבער אלע מניעות און ער איז זוכה צו ענדיגען און טוען אַ גוטע עובדא.

יב) דאָס מענטשן וועלכע ווילען ווין ערליכע יודען, און זיך געמען צו עבודת ה' און גראַדע דאמאלס האָבען זיי גרויסע שוועריג-קייטען און בלבלולס, און זיי קאָנען י נישט קיין עצה געבען, ווי אזוי צו טוען, מחמת די גרויסע מניעות און בלבלולס וואָס זיי האָבען, און וואָס זיי ווילען טוען אין עבודת ה', איז זיי שווער צו טוען ווי געהעריג איז, זאָל מען וויסען אז דאָס אליין וואָס דער מענטש בעמיהט זיך און שטרעבט צו טוען עפעס אַ עובדא, אדער זיך צו הייליגען מיט עפעס אַ קדושה, האָטשי ער קאָן עס נישט גומר ווין ווי געהעריג, גי, דאָס אליין וואָס ער גיט, וויך די מיה און שטרעבט צו דעם, דאָס איז בחי קרבנות, אין דער בחי פון פו עליך, הורגנו כל היום ווערט געברענגט אין תקוני ווהר, אז דאָס איז בחי תמלה בחי קרבנות, היינט, אז מען וויל דאוונען ווי געהער-ריג נאָך מען לאָזט איהם נישט און מען און איהם מבבל מיט פערשידענע בלבלולס און פרעממע געדאנקען, וואָס פערמישען דעם מוח, און דער מענטש דארף זיך בעמיהען און האָבען פיל גיעות ביים דאוונען און דארף זיך גע-מיהען מיט אלע מוחות צו דאוונען ווי געהעריג, און דאן אמילד ער איז נישט זוכה צו דאוונען וויא עס גיהער צו ווין, פונדעסטוועגען די גיגעה-צליין וואָס דער מענטש איז זיך מיינע מיט אלע קרעפטען, אין און זיך מוטיר נאָכ, צו דאוונען ווי געהעריג, דאָס אליין איז בחי קרבנות, בחי כו עליך, הורגנו כל היום נחשבנו כזאן ספחה, און אזוי איז אויך ביי אלע עבודות און קדושות, וואָס דער מענטש וויל זיך מקדש, ווין, האָטשי ער איז נישט

זוכה חיו זיך מקדש צו זיין כהאן פונדעסטוועגען איז דא געווען אליין און די יסורים און בלבושים וואס ער האט פון דעם ווייט צו ווילן זיך מקדש זיין נאך מען לאזט איהם נישט דאס אליין איין ביי מלכות בחי כו' עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן מכה על בן דארף דער מענטש תמיד טוען דאס ווייניגע און זיך מיינע וויין איין ועבורה ה' מים וואס ער קאן נאך און טוען אליין וואס עס איז איהם נאך מעגליך צו טוען האמט עס איז אויף איהם זעהר שווער און עס דאכט זיך איהם און מען לאזט איהם גאנצישט צו צו דער קדושה און מען איז איהם ווילן דאן ווער מרחק און ער איז נישט זוכה צו טוען ווי געוועהן קיין שום דבר שבקדושה פונדעסטוועגען דארף ער טוען וואס ער קען - ווי דאס וועט זיין געווען.

עס איז דא צו זיין ווען דאס האבען נישט קיין מרגש און ווי ליידיג נויט און האבען דערפון מיינט בלבושים און דאס איז א טובה פאר די וועלט. דאס עס איז דא טייערע דברים וועלכע גייען ארויס דורך בלבושים וויילא נאך עס איז אן אינטערסיר צווישן בלבושים און ווי ס'ווערט געברענגט אין מרגש און עס איז דא תרומה של בובאק, עס שטייט ותרומה נחלה כל אדם און עס איז איהם דא תרומה של שטות וכו' תרומה ד' ה' בלבוש השטות.

ד' רבינו ויל האט געזאגט איין בייך ווער מקרא אנהייבען יוד (איש כשר) דען עס דאכט זיך און עס נישט א מנוח מים אברים, דערין גלייך אזוי ווי אלע אנדערע מענטשן פון דעם וועלט פונדעסטוועגען נאך אין דער אמת איז ער אנגעהער צו דען דא ער זיך צו איז ווער ווער אשרי לו און דער עיקר איז דער דאך און דאס גענעשאפט און נישט מען דארף נישט ווצא וויין קיין גליוען העלען נאך מען דארף וויסציהען מכה אל היינעל וויילא דען האמט אים חממה פטריה פוני פונדעסטוועגען איז דאס נאך פאר געלעבן וועלכע וועט נאך ווצא וויין דעם אבער מען דארף זיך נישט בעניגען ביי דעם דעם וואס ער איז צו גלייב דעם אונס נאך מען דארף טוען און עבודה ה' בפועל (כמבואר דאס אחר מזה) יעדעמאלס איז דאס אויך גוט אז מען האלט זיך אין אן מען וויל נישט ווצא וויין מים דאס אונס נאך וויין שטענדיג און איז ווער שטארק ער וואס וועט וויין צו ווען ער וועט ביי אונס דאן אליין איז ווער גוט און ווען איהם איז ער דאך א אונס ער איז נישט זוכה צו טוען זי עבודה און דער דאך אליין אויך ווער גוט.

אמר עס איז א גרויסע חכמה און קונסט צו מאכען זיך אזוי ווי א חכמה וואו בחי כל אשה נתנה חכמה בתה ד' חייט, עס איז א חכמה זיך צו מאכען אזוי ווי א חכמה ד' חייט האבען גע- אויפן פוסק אדם ובהמה חסידה ה' אלף בני אדם שחומים כאדם בין צמחן בהמה און אזוי ווי אסאך האט געזאגט (תהלים ע"ג) ואני לא אדע בהמות חיות עפר (ו' ה' ה' און אפילו דער מענטש וואס איז כאדם דארף ער גלייכען אין השגה ובהמה ובעוף מים אמונה

שיחות הר"נ

וזה ח"ו ז"ך מקדש צו וו"ך בראש סיגדעסטוועגן אין דרייזעה אליין, און די יסורים און בלבולים וואס ער האט פון דעם וו"ש ער וויל זיך מקדש וו"ן, נאך מען לאזט איהם גיט, דאס אליין איז ביי מלכות, ביי די עליון הורגנו כל היום נחשבנו כבאן פכחה על כן דארף דער מענטש תמיד טוען דאס זייניגע, און זיך מיינע וו"ן איין עבודה ז"ל מיט וואס ער קאן נאך און טוען אלץ וואס עס איז איהם נאך מעגליך צו טוען, הענטש עס איז אויף איהם וזהר שווער, און עס דאכט זיך איהם, אז מען לאזט איהם גאנצישט צו צו דער קדושה און מען אז איהם זינדט און זעהר מרחק, און ער איז גישט וזהר צו טוען ווי געהערט, קיין שום דבר שבעדושה, סיגדעסטוועגן דארף ער טוען וואס ער קען — ווי הערשט בענין יעשה

עס

איז דא ערליכע וו"ען, וואס האבען גישט קיין ברנסה, און זיי ליידען נויט, און האבען דערמין ברויט, בלבולים און דאס איז א טובה פאר די וועלט, ווי דאס עס איז דא טיעפע זכורים, וועלכע גייען ארויס דורך בלבולים דייקא, נאך עס איז אגאנטערשיד צווישען בלבולים אזוי ווי ס'ווערט געברענגט אין מדרש אז עס איז דא תרומה של נביאה, ווי עס שטייט ותרומה נביאה גל איהם, און עס איז און דא תרומה של שטות וכו' מדרש ז"ה בלבול העולם

די רבינו

ו"ל האט געזאגט איך בין דער מקטא אן ערליכען יוד (איש כשר), דען עס דאכט זיך אז עס גיט א מענטש מיט אברים, אדערן, גלייך אזוי ווי אלע אנדערע מענטשן פון דעם וועלט, סיגדעסטוועגן אבער אין דער אמת, איז ער אגאנטער ענין, דען א ערליכער יוד איז דער טייער אשרי לו, און דער עיקר איז דער רצון, און דאס בענקשאפט, און האקשי מען דארף גישט יוצא זיין מיטן בלייזען וועלען, נאך מען דארף ארויסציהען מכה אל הופעל דייקא דען הענטש איהם דעמא, בטרדה טויג דעסטוועגן איז דאס נאך פאר אנדערע, וועלכע וויל נאך יוצא זיין דעם חוב, אבער מען דארף זיך גישט בעניגען, ביידי מיט דעם וואס ער איז שוין צוליב דעם אונס, נאך מען דארף טוען און עבודה ז"ל במועץ (כמבואר במקום אחר מזה), יעדענפאלס איז דאס אויך גוט, אז מען האלט זיך אין דעם, אז מען וויל גישט יוצא זיין מיט דעם אונס, נאך זיין שטרעבונג און ווילען איז דער שטארק, ער זאל זוכט זיין צושווער ערליך זיין, פארעל, און דער רצון אליין, איז דעמא גוט, און ווען געדעמט איז ער נאך א אונס און ער איז גישט וזהר צו טוען ווי עבודה, איז דער רצון אליין אויך דעמא גוט.

אמר

עס איז א ברויטע חכמה און קונסט צו טאכען זיך אזוי ווי א בהמה, וזה בחי' כל אשר נתן ה' חכמה בהמה ד' חייטש, ון עס איז א חכמה זיך צו טאכען אזוי ווי א בהמה ווי די חיות האבען גע- וואלט אויפן פוסק אדם, ובהמה תהיה ה' אלו בני אדם שחלומים כאדם ומשימין צמחן בבהמה, און אזוי ווי אסאך האט געזאגט (תהלים ע"ג) ואני בער ולא אדע בהמות תיתי עמך, (ד"ה אז אפילו דער מענטש וואס איז קלוג כאדע דארף ער גלייכען אין השוה ובהמות, וכדלקמן מיט אונז

גלייך ווי ער וואלט גאר קיין שכל נישט געהאט אזוי ווי א בחמה
 (טו) **דע** אז מען קען שרייען שטילערהייט בקול דממה דקה מיט זעהר א
 גרויס געשריי, און קיין שום מענטש זאל גענצליך נישט הערען,
 דען ער גיט נישט ארויס קיין שום קול, נאר דאס געשריי איז מיט א שטיל
 קול, און דאס קען יעדער מענטש, דהיינו ער זאל זיך פארשטעלען דאס גע-
 שריי אין דער מחשבה מיט דעם טאן אזוי ווי מען שרייט, און ער זאל זיך
 פערטיעסען אין דער מחשבה דערין, אזוי ווייט ביז ער וועט שרייען ממש
 בבחי' קול דממה דקה, און קיין שום מענטש וועט עס נישט הערען, און באמת
 איז עס גארנישט קיין בלויז פארשטעלען זיך (דמיון וציור) נאר א געשריי
 ממש, דען עס זענען פערהאנדען סמפונות אדערלעך אין די לונגען וואס פון
 זיי גייט ארויס דאס קול און עס איז אויך דא דינע סמפונות וואס גייען
 פון די לונגען צום מוח, און איבערדעם קאן מען אריינברענגען דאס קול
 דורך די סמפונות צום מוח, ביז ער זאל אין מוח שרייען ממש, דורכדעם
 וואס ער שטעלט זיך פאר אין דער מחשבה, דאס געשריי וואס מיט דעם
 ברענגט ער אריין דאס געשריי אין מוח אהיין, און ער קאן אזוי שטיין
 צווישען מענטשען און ער זאל זעהר שרייען, און קיין שום מענטש זאל גאר
 נישט הערען, נאר טיילמאל קען זיך עפעס דערהערען א דין קול א זעהר
 דין קול דאס איז מחמת דאס קול גייענדיג דורך די סמפונות וואס פיהרען
 צום מוח, קען עס זיך אמאל ארויסבעקומען דורך די סמפונות וועלכע צו-
 הען ארויס דאס קול, און דאן דערהערט מען עפעס א קול אבער עס איז
 זעהר א שטיל קול — אויך איז שרייען אהן דאזוי, נאר סתם שרייען,
 לייכטער אז עס זאל זיך דאס קול נישט הערען, דען ווען ער שרייט מיט
 דבורים, איז שווערער דאס קול צו באפען צום מוח און נישט ארויסלאזען
 עס דורך די קנה, אבער אהן דבורים איז גרינגער צו שרייען צווישען מענ-
 שצן און קיינער זאל נישט הערען.

(יז) **רבינו** ז"ל האט איינעם מוכיח געווען (געמוסר'ט) אויף התמדת הלמוד
 (לערנען תורה מיט התמדה) און ער האט איהם געזאגט: פאר
 וואס זאלטו נישט לערנען, דו וועסט דאך מקבל זיין עולם הבא פאר דעם
 לערנען תורה, און איבעריג איז צו זאגען: אז ווען די תורה טוט איינעם
 ארויסווייזען ליבשאפט, דאן וויל ער גארנישט קיין עולם הבא, נאר ער וויל
 די תורה אליין, והלא גם השי"ת צומד כשאז"ל, שלש שעות הקבי"ה עוסק
 בתורה, און אין די יעצטיגע צייטען אין בעויה דער למוד התורה זעהר
 געפאלען, ודע אז די גדולים פון די פאריגע דורות, די גרויסע רבנים, הא-
 בען נישט געוויסט קיין שום כוונות, פונדעסטוועגען האבען זיי געקאנט טון
 מוסתים נאר דורך דעם למוד התורה הקדושה, דען דורכדעם אז זיי האבען
 געזאגט עפעס א דבור און באלד אזוי מקיים געווארען אזוי ווי זיי האבען
 געזאגט.

(יח) **רעדענדיג** אמאל וועגען דעם, וואס אין די יעצטיגע דורות וואפען
 זיך פערמעהרט די בעלי מדעס און זיי דרוקען יע-
 דעס מאל פיל ספרים פון די ראשונים ואחרונים, און אלע קויפען גערען

די ספרים, אויף דעם האט רבינו ד"ל געזאגט: אז איבערדעם דרוקט מען
אויף מיל ספרים, און לעהער קומט גערען די ספרים, כדי יעצער יוד זאל
האבען ספרים און דורכזעהן וואס ביי יעדען איינציגען וועט זיך געמינען
מיל ספרים וועט דורכזעהן די תורה חצי נישט לאנגזעמל ווערען: דערציער
זעהן מיר אז אסאך ביי פרעסע מענטשן גענוג זיך אויך מיל ספרים
וואס זיי קויפען, כדי דורכזעהן וואס ביי יעדען וועט זיך געמינען ספרים
וועט די תורה נישט פערנעמען ווערען ח"ו, ער האט וויסען זיי נישט
אז קוים לערנט מען נישט די תורה, דאך זענען נישט די ספרים וואס
שטייען אין שאנק, דען בעהמה און דער ליטל חתולה זעהן געמאלען און
מען לערנט זעהר חיוניג (טא וואס קענען העלפען די ספרים וואס שטייען
אין שאנק קוים לערנט מען אין זיי נישט זעהן).

יט) אויך

האט רבינו ד"ל געזאגט: איך שטרעב זעהר צו צוציהען די
העלט צו עשה (טוען) אז ביי דעמען איינציגען זאל זיין אז
חיוב צו לערנען יעדען טאג שעהות קבועים ביי יעדן און זאל קיין טאג
נישט פערמעהלען, ואמר, אז אסאך די מענטשן העלסט וועגען ווייט
פון דער קדושה וואס זענען געמאכען אין א שטעכטע זען פון עבירות חזי
רחמנא ליצלן רחמנא לישוב, פונדעסטרענגן איז הער כח פון דער תורה
אוי בריוס, אז די תורה קאן אויך זיין ארויסציהען פון זייערע עבודות אין
וועלכע זיי זענען געהאוינט געווארען ח"ו, און אויב זיי וועלען זיך מאכען
א חוק קבוע צו לעהנען יעדען טאג אזוי פיל און אזוי מיל, און זיי וועלען
דאס שטארק היטען, זיי עס זאל נאר נישט זיין, וועלען זיי בודאי זוכה
זיין דורך די תורה ארויסצוקומען פון זייער שטעכטע זען, ווייל דער מח
התורה איז זעהר גרויס.

און רבינו ז"ל'ס באזע, שטרענגע און ווילען איז געווען שטענדיג נאך
צו עובדות און עשיות דקדושה בששמות, דהיינו צו לערנען א טאג
תורה און צו טוען א טאג מצות יעדען טאג, און שטענדיג צו טוען א טאג
תפלה ותחנונים און אלץ בששמות און שום חכמות, און ער האט אונז זעהר
פיל געזאגט וועגען שמחה, און האט אונז געווארענט מיט מיל, אזהרות
פיל מאל, אז מען זאל שטענדיג נאך זיין פריילעך.

כ) אז דער מענטש איז א גאנצען טאג בשמחה דאן איז אמת, לייכטער זיך
אפצונדערען א שעה אין טאג, אויף דאס הערענען זיך דאס הארץ
און זיך אויסציהענען דאס גאנצע הארץ פאר השמחה, כמבואר אצלנו כמה
פעמים, אבער אז דער מענטש איז בעצבנות (טרויעריג) ח"ו, דאן איז איהם
שווער זיך מחברד צו זיין, און אויסציהענען זייער אלץ איבערגעזעצער
פאר השי"ת — און עס ווערט געמערקט און מיל שפחה און רבי'ס ספרים
ווייל דער מענטש דארף זיך שטארקען צו זיך שטענדיג פריילעך, און נאך
מער ביים דאווענען, און מען דארף זיך נישט און בעהמה מיט אלע כוחות
זוכה צו זיין צו שמחה, און רבינו ז"ל האט געזאגט, אז זוכה צו זיין צו
שמחה איז שווערער פארן מענטש זוכה צו זיין, דעריבער, נאכמעהר פון אלע
אנדערע עבודות.